

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури



ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

 Лариса КЛОЧКО

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 16 Українська література

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**
А Освіта

спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова і література)**
А4 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма
Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
факультету іноземної та слов'янської філології
«29» серпня 2025 року
Голова  Наталія ГРОМОВА

Суми 2025

Розробники:

Для 1 курсу (2 семестр), 2 курсу (4 семестр), 4 курсу (7 семестр) – **Кириленко Надія Іванівна**, кандидат філологічних наук, доцент

Для 3 курсу (6 семестр) – **Кириленко Надія Іванівна**, кандидат філологічних наук, доцент; **Владимирова Валентина Миколаївна**, кандидат філологічних наук, доцент науковий керівник гуртка «Українська література» КУ СОІППО та РТМ СОР

Для 2 курсу (3 семестр), 3 курсу (5 семестр), 4 курсу (8 семестр) – **Горболіс Лариса Михайлівна**, доктор філологічних наук, професор

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри



Вікторія ГЕРМАН

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
2-й		2-й	
Лекції			
14 год.		2 год.	
Практичні, семінарські			
18 год.		2 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
88 год.		116 год.	
Консультації:			
Загальна кількість годин - 120			Вид контролю: залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета – ознайомити студентів із історичними та культурними особливостями становлення, основними тенденціями та закономірностями розвитку українського літературного процесу XI - перших десятиліть XVIII століть.

Завдання:

- розкрити особливості давньої літератури;
- простежити етапи її розвитку;

- визначити вплив української літератури на духовний розвиток суспільства впродовж століть;
- проаналізувати найвагоміші літературні твори;
- навчити студентів критично сприймати наукові публікації тенденційного характеру;
- сформувати самостійний погляд на художні явища;
- виробляти у студентів власні погляди на художні явища;
- забезпечити оволодіння студентами необхідною термінологією;
- простежити використання кращих здобутків давньої літератури в творчості письменників XIX – XX ст.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: **з н а т и**:

- основні тенденції становлення і розвитку давньої української літератури;
- етапи її розвитку;
- творчий шлях письменників, їх внесок у розвиток української літератури;
- творчість найбільш відомих письменників означеного періоду та жанрову своєрідність їх творів;
- напам'ять кращі зразки літератури. **у м і т и**:
- орієнтуватися в історико-літературному процесі;
- володіти навичками аналізу художніх творів, визначати їх місце в літературному контексті.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології), практичні методи навчання (практичні, графічні та дослідні роботи).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Фольклор, історія та культура України, вступ до літературознавства.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, формування готовності обстоювати права й свободи українського народу, готовності бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України.

	ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності. ЗК 8. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.
Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: використовувати систему теоретичних знань та практичних умінь з української мови, української літератури, англійської мови та методики їх навчання в ході вирішення професійних завдань; моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами освіти; формувати й розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку; розвивати критичне мислення; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі. ПК 9. Проєктувальна компетентність як здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів. ПК 13. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики.
7 – Програмні результати навчання	

Знання	ПРЗ 1. Знати психолого-педагогічні засади теорії навчання, концептуальні основи шкільної освіти в галузях українського та зарубіжного мовознавства, літературознавства, цілі і завдання навчання української мови, української літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти (на рівні основної школи); наукові основи шкільних курсів української мови, української літератури, англійської мови. ПРЗ 2. Знати мовні норми, стилі української/англійської літературних мов, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності. ПРЗ 3. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою. ПРЗ 8. Знати інформаційно-цифрові технології для супроводу освітнього процесу, цифрові середовища та цифрові ресурси, доцільні прийоми їх використання під час навчання української мови, української літератури, англійської мови, правила безпеки у цифровому середовищі. ПРЗ 11. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної недоброчесності, правила використання об'єктів авторського права на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки як в академічній спільноті, так і подальшій педагогічній діяльності.
Уміння	ПРУ 2. Уміти демонструвати та застосовувати знання з української мови, української літератури, англійської мови (на рівні основної школи) для формулювання та вирішення завдань різних рівнів складності в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 3. Уміти пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, англійської мови, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті; зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; аналізувати твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями. інформаційно-цифрові технології для підтримки навчально-пізнавального процесу, ПРУ 11. Уміти ефективно планувати, організовувати різні види позакласної роботи з української мови та літератури, англійської мови; застосовувати різноманітні підходи

	підготовки учнів до участі в конкурсах з предмету (на рівні основної школи). ПРУ 12. Уміти відшуковувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії.
Комунікація	ПРК 2. Здатність ефективно комунікувати, використовуючи вербальні та невербальні прийоми впливу на учнів, для досягнення навчальних цілей, організовувати ефективну комунікацію, взаємодію та рефлексію учнів у процесі навчання української мови, української літератури, англійської мови. ПРК 3. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування, ефективної взаємодії в команді у професійному колективі та з представниками інших професійних груп та батьками; здатність займати лідерську позицію в ході співпраці у команді, вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних проблем, базуючись на принципах етики вчителя.
Автономія відповідальності	ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії, планувати процес самонавчання та самовдосконалення в контексті неперервної фахової підготовки, використовуючи способи збереження як фізичного так і психічного здоров'я, запобігаючи професійному вигоранню.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	(А) отримують студенти, які були активними на всіх заняттях, засвідчують високий рівень осмислення вивченого, виявляють вміння логічно, аргументовано аналізувати, узагальнювати, давати критичну оцінку художньому матеріалові, подають чіткі визначення

	термінів, виявляють творчі здібності в опрацюванні певних питань, чітко простежують історію літературного явища, вміють кваліфіковано вести дискусію. Відповіді не містять фактичних і мовленнєвих помилок.
82 – 89	(В) отримують студенти, які відповідали на всіх заняттях, добре володіють навчальним матеріалом, виявляють вміння аналізувати, узагальнювати, знають визначення термінів, більшість теоретичних положень підтверджують прикладами; є спроби виконати проблемні завдання; спостерігається вміння коментувати літературні явища; відповіді не містять фактичних помилок, наявні окремі мовленнєві огріхи.
74 – 81	(С) мають студенти, які відповідали на кожному занятті, уміють не лише відтворити зміст лекції, але й переказують самостійно опрацьований матеріал за кількома джерелами, відповідають на питання, знають визначення термінів, але відповіді не завжди конкретизовані прикладами, трапляються фактичні і мовленнєві помилки.
64 – 73	(Д) набирають ті студенти, які постійно працювали на заняттях, можуть відтворити матеріал лекції, при відповідях користуються самостійно укладеним конспектом; намагаються подати визначення термінів, але не завжди можуть навести приклади; не готові виконувати проблемні завдання; відповіді містять фактичні і мовленнєві помилки. Студенти здійснюють мислительну діяльність під керівництвом керівника.
60 – 63	(Е) отримують студенти, які відтворюють матеріал лекції, переказують самостійно опрацьований матеріал. Студенти відповідають на питання, але у відповідях не точно подані визначення термінів, відповіді не конкретизовані прикладами, застосовують набуті знання лише у стандартних ситуаціях, наявні спрощені висловлювання; розумові операції фрагментарні або елементарні.
35-59	(FХ) – не зараховано (з правом перескладання) мають студенти, які відтворюють половину матеріалу лекції чи самостійно опрацьованого матеріалу. Відповіді характеризуються низьким рівнем усвідомлення, завчені напам'ять матеріали не можуть чітко пояснити, відсутні приклади; відповіді містять фактичні неточності і мовленнєві помилки.
ті ал ії, 1 – 34	(F) – не зараховано (без права перескладання) отримують студенти, які епізодично відтворюють теоретичний матеріал на рівні уривчастого переказування конспекту лекції

ди і о ть	порушена послідовність відповідей, студенти не завж розуміють суть питання, не можуть застосувати набу знання в елементарних стандартних ситуаціях, час використовують недоречно чужі думки; відповіді містя грубі фактичні помилки.
Розподіл балів	

Поточний контроль													Разом	Загаль на сума
РОЗДІЛ 1							РОЗДІЛ 2							
Т 1. 1	Т 1. 2	Т 1. 3	Т 1. 4	Т 1. 5	Т 1. 6	Т 1. 7	Т 1. 8	Т 2. 1	Т 2. 2	Т 2. 3	Т 2. 4	Т 2. 5	63	100
Поточний контроль														
7	7	7	7				7	7	7	7		7		
Контроль самостійної роботи													7 – к/р 30- с/р	
2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2		

Т 1.1, Т

1.2 ... Т2.4 – теми розділів

За бажанням здобувача можуть ураховуватися результати навчання у **неформальній освіті** (відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А. С. Макаренка).

Розподіл балів за види робіт:

- участь у конференції (різних рівнів) – 3 бали,
- написання й опублікування статті – 7 балів,
- участь/призове місце у творчих конкурсах, олімпіадах тощо: обласних – 8/10 балів; усеукраїнських – 12/14.
- участь/призове місце у всеукраїнському конкурсі наукових робіт – 15/18 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	

64 - 73	D	Задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---	--

4. Засоби діагностики результатів навчання

Тести, проєкти, реферати, есе, контрольна робота, виступи на конференціях, семінарах, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, усне опитування, консультації, доповіді на конференціях, семінарах, залік.

5. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Українська література епохи Середньовіччя та Ренесансу.

Тема 1.1. Поняття про давню українську літературу. Специфіка курсу на засадах **академічної доброчесності**. Зародження та основні етапи розвитку давньої української літератури.

Тема 1.2. Середньовіччя як культурно-історична епоха. Література Київської Русі. Специфіка розвитку. Перекладна література Київської Русі.

Тема 1.3. Оригінальна література Київської Русі. Літописання.

Тема 1.4. Ораторсько-проповідницька проза XI-XII ст. Ознаки монументального стилю. Житійна література Київської Русі. Паломницька проза. «Життя і ходіння Данила, Руської землі ігумена». Система художніх цінностей у літературі Високого Середньовіччя.

Тема 1.5. «Слово о полку Ігоревім...» – найвизначніша пам'ятка писемної літератури.

Тема 1.6. Українська література зрілого Середньовіччя. Ознаки орнаментального стилю. Література з XIV до I половини XVI століття. Тематично-жанрові особливості. Епоха Ренесансу в Україні. «Києво-Печерський патерик»

Тема 1.7. Література пізнього Середньовіччя: галицько-волинська доба.

Тема 1.8. Українська латиномовна література пізнього Середньовіччя. Література II половини XVI – I половини XVII ст. в контексті культурно- національного відродження та її специфіка. Полемічна література.

Розділ 2. Українська література епохи Бароко.

Тема 2.1. Українське літературне бароко. Нова жанрова система української барокової літератури. Поезія українського бароко: жанрові особливості та етапи розвитку.

Тема 2.2. Шкільна драма в II половині XVII століття та її своєрідність.

Тема 2.3. Прозова література періоду Бароко. «Козацькі літописи» як спроба осмислення їх авторами історії України.

Тема 2.4. Українська сатира XVIII століття. Літературна творчість Івана Некрашевича.

Тема 2.5. Жанрово-тематична специфіка лірики XVIII століття. Творчість Григорія Сковороди – перехідна ланка до нової української літератури.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Українська література епохи Середньовіччя та Ренесансу.

Тема 1.1. Зародження та основні етапи розвитку давньої української літератури. Загальнокультурні виміри становлення та розвитку давньої української літератури. Методологія вивчення і проблема періодизації (І. Франко, М. Грушевський, С. Єфремов, М. Гнатюк, Б. Лепкий, Д. Чижевський). Теорія «старорущини» П. Куліша. Наукова рецепція давньої літературної спадщини І. Франка. Позиція М. Грушевського щодо місця літературних пам'яток доби Київської Русі у східнослов'янській культурі. Інтерес до художньої спадщини давньої України в українській медієвістиці XX ст.

Поняття «давня українська література». Предмет і завдання курсу.

Тема 1.2. Середньовіччя як культурно-історична епоха. Література Київської Русі. Специфіка розвитку. Перекладна література Київської Русі: синтез історичного та художнього. Своєрідні риси. Жанрова своєрідність. Світоглядні та естетичні засади книжності Раннього Середньовіччя. Церковно-ораторська та агіографічна література. Апокрифічна література. Історичні хроніки та природнича література. Біблія як літературний феномен.

«Літопис Аскольда» – реконструйована рукописна пам'ятка IX ст. «Велесова книга» – художня історія народу.

Тема 1.3. Оригінальна література Київської Русі. Літописання. «Повість минулих літ», Київський літопис.

Тема 1.4. Ораторсько-проповідницька проза XI-XII ст. Ознаки монументального стилю. «Слово про Закон і Благодать Іларіона». Житійна література Київської Русі. Паломницька проза. «Життя і ходіння Данила, Руської землі ігумена». Система художніх цінностей у літературі Високого Середньовіччя. «Повчання Володимира Мономаха».

Тема 1.5. «Слово о полку Ігоревім...» – найвизначніша пам'ятка писемної літератури. Відкриття. Історична основа, зміст, ідея твору. Автор та образи. Жанр, стиль, народність твору. Художні переклади і переробки «Слова...».

Тема 1.6. Українська література XII – середини XIII ст. Ознаки орнаментального стилю. Ораторсько-проповідницька проза. Творчість Кирила Туровського. «Моління» Данила Заточника. «Києво-Печерський патерик» – видатна пам'ятка національної агіографії.

Тема 1.7. Література пізнього Середньовіччя: галицько-волинська доба.

«Галицько-Волинський літопис». «Слово про погибель Руської землі».

Тема 1.8. Українська латиномовна література пізнього Середньовіччя (литовсько-руська доба з XIV до I половини XVI століття). «Литовсько-руський літопис» XV ст. Нові редакції «Києво-Печерського патерика». Епоха Ренесансу в Україні. Творчість українських латиномовних письменників-гуманістів (Ю. Дрогобича, С. Кленовича, С. Оріховського).

Література II половини XVI – I половини XVII ст. в контексті культурно-національного відродження та її специфіка. Початок українського книгодрукування. «Острозька Біблія» 1581 року та її культурно-освітнє значення. Полемічна література. Періоди. Літературна творчість українських письменників-полемістів (Герасим Смотрицький, Христофор Філарет, Клирик Острозький, Мелетій Смотрицький, З. Копистенський). «Пересторога» – визначний твір полемічної літератури. Іван Вишенський. Світогляд письменника і його суперечливість. І. Вишенський – майстер полеміки та агітації. Традиції письменника в українській літературі. Дослідження його творчості І.Я. Франком.

Розділ 2. Українська література епохи Бароко.

Тема 2.1. Українське літературне бароко. Бароко як літературний напрям, художній стиль і культурна епоха. Особливості українського Бароко. Нова жанрова система української барокової літератури. Поезія українського бароко: жанрові особливості та етапи розвитку. Становлення барокової поезії на західноукраїнських землях. Еволюція бароко в Україні. «Вірші на жалосний погреб ... Петра Конашевича-Сагайдачного» Касіяна Саковича. Поетична творчість Тарасія Земки. Розвиток літературно-теоретичної думки. Поезія Києво-Могилянського Атенею.

Літературна творчість Іоанна Величковського. «Куштовні» або фігурні вірші. (Збірки «Млеко» та «Зегар з полузегарком»). Літературна та історико- побутова цінність віршів Климентія Зіновієва. Поетичний світ Лазаря Барановича. Соціальна поезія Д. Братковського. Антологія української духовної поезії «Богогласник» у період національного занепаду. Лірична та бурлескно-травестійна поезія XVII – XVIII ст.

Тема 2.2. Шкільна драма в II половині XVII століття, етапи розвитку та її своєрідність. Діяльність колегіумів і розвиток теорії і практики шкільної драми. Жанри драми XVII-XVIII ст. в Україні. Інтермедія і вертепна драма: тематика, образи, художні особливості. Діяльність Феофана Прокоповича. Трагедокомедія «Володимир». Драма «Милость Божія». Інтермедії до драм Я. Гаватовича, М. Довгалецького («Коміческое действие», «Властотворний образ»), Г. Кониського «Воскресеніє мертвих». «Трагедія руська» – українська інтермедія початку XVII ст. Своєрідність художньої творчості «мандрівних дяків». Їх пародії і травестії.

Тема 2.3. Прозова література періоду Бароко. Творчість письменників- проповідників XVII – XVIII ст. Паломницька література. «Мандри» В. Григоровича-Барського. Житійна література. Збірник «Четї-Мінеї» Дмитра Туптала.

«Козацькі літописи» як спроба осмислення їх авторами історії України. Українська ідея в літописах та її втілення (висвітлення подій Чорної ради в літописі Самовидця; трагедія українського козацтва в битві під Берестечком в літописі Г. Граб'янки; тернисті шляхи України в літописі Самійла Величка; ідея автономізму в «Історії русів»).

Тема 2.4.Українська сатира XVIII століття. Причини виникнення. Фольклорні та апокрифічні мотиви у творах. Сатиричні твори соціально-політичного характеру: «Сатира 1764 р. К.Р.», «Плач київських монахів», «Доказательства Хама Данилея Кукси потомственні». Зв'язок із дійсністю, майстерність сатири. Літературна творчість Івана Некрашевича.

Тема 2.5. Жанрово-тематична специфіка лірики XVIII століття.

Місце Г. Сковорода в історії української духовності і культури. Г. Сковорода – учений, філософ, викладач, поет, байкар. Філософське вчення мислителя. Використання біблійних мотивів та образів. Новаторство Г. Сковорода. Творчість Г. Сковорода – перехідна ланка до нової української літератури.

Вивчення давньої літератури в школі.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лек	пр	конс	ср		лек	Пр.	конс	Ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Українська література епохи Середньовіччя та Ренесансу.										
Тема 1.1. Поняття про давню українську літературу. Зародження та основні етапи розвитку давньої української літератури.		2	2		7		2			8
Тема 1.2. Середньовіччя як культурно-історична епоха. Література Київської Русі. Специфіка розвитку. Перекладна література Київської Русі..		2			7					9
Тема 1.3. Оригінальна література		2	2		7					9

Київської Русі. Літописання.										
Тема 1.4. Ораторсько- проповідницька проза XI-XII ст. Ознаки монументального стилю. Житійна література Київської Русі. Паломницька проза. «Життя і ходіння Данила, Руської землі ігумена». Система художніх цінностей у літературі Високого Середньовіччя.		2			7					9
Тема 1.5. «Слово о полку Ігоревім...» – найвизначніша пам'ятка писемної літератури.		2	2		10			2		8

Тема 2.1. Українське літературне бароко. Нова жанрова система української барокової літератури. Поезія українського бароко: жанрові особливості та етапи розвитку.			2		6					9
Тема 2.2. Шкільна драма в II половині XVII століття та її своєрідність.			2		6					9
Тема 2.3. Прозова література періоду Бароко. «Козацькі літописи» як спроба осмислення їх		2	2		6					9

авторами історії України.										
Тема 2.4. Українська сатира XVIII століття. Літературна творчість Івана Некрашевича.					6					9
Тема 2.5. Жанрово- тематична специфіка лірики XVIII століття. Творчість Григорія Сковороди – перехідна ланка до нової української літератури.		2	2		6			2		9

Разом за розділ 2		4	8		30		2	2		45
Усього годин		14	18		86		2	2		114

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Зародження та основні етапи розвитку давньої української літератури. Перекладна література Київської Русі. Біблія як літературний феномен.	2	
2	Оригінальна література Київської Русі. Літописання. «Повість минулих літ», Київський літопис.	2	
3	Ораторсько-проповідницька проза XI-XII ст. «Слово про Закон і Благодать Іларіона». Система художніх цінностей у літературі Високого Середньовіччя. «Повчання Володимира Мономаха».	2	
4	«Слово о полку Ігоревім...» – найвизначніша пам'ятка писемної літератури	2	2
5	Українська література XII – середини XIII ст.		
6	Українська література пізнього Середньовіччя. Література II половини XVI – I половини XVII ст. в контексті культурно-національного відродження. Полемічна література.	2	
7	Література пізнього Середньовіччя: галицько-волинська доба.		
8	Поезія українського бароко: тематично-жанрові особливості та етапи розвитку	2	
9	Шкільна драма в II половині XVII – XVIII століть, етапи розвитку та її своєрідність.	2	
10	Прозова література періоду Бароко. «Козацькі літописи».	2	
11	Українська сатира XVIII століття.		
12	Творчість Г. Сковороди – перехідна ланка до нової української літератури.	2	
Усього		18	2

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Білоус П. *Історія української літератури XI – XVIII ст.*: навчальний посібник. К.: Вид. центр «Академія», 2009. 424 с.
2. Білоус П., Білоус О. *Українська література XI – XVIII ст.*: навчальний посібник для самостійної роботи студента. К. : Вид. центр «Академія», 2010. 360 с.
3. Білоус П. Острозька Біблія в контексті національно-культурного відродження: Україна на рубежі XVI – XVII століть. *Українська мова та література*. 2009. число 1-3.
4. Галета О. *Нова словесність: українська література в антропологічній перспективі*. Вид-во Українського католицького університету, 2023. 248 с.
5. Генералюк Леся. *Претексти інтермедіальності: вербально- візуальний формат*. Київ: Інтерсервіс, 2024. 556 с.
6. Горбань А. В. *Теорія літератури*: навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2020. 233 с.
7. Ісіченко Ігор, архієпископ. *Історія української літератури: епоха Бароко (XVII – XVIII ст.)*. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Святославець, 2011. 568 с.
8. Ковалевська О. Таємниці козацьких портретів. К. : Клію, 2019. 288 с.
9. Коць-Григорчук Л. Біля джерел кириличного книгодрукування. *Українська мова*. 2008. № 1. С. 50-68.

10. Красножон А., Красовицький О. Десять розмов про давню історію України. К. : Фоліо, 2023. 240 с.
11. Літературознавча енциклопедія: у двох томах. Т. 1. / Авт.-укладач Ю. Ковалів. К. : Академвидав, 2007.
12. Михед О., Михед П. Зрозуміти українську літературу. Л. : Вид-в Старого Лева, 2024. 384 с.
13. Науменко В. Нові матеріали для історії початків української літератури 19 віку (антикварна книга 1924 року). 84 с.
14. Наєнко М. *Художня література України. Від міфів до модерної реальності*. К.: ВЦ «Просвіта», 2008. 1064 с.
15. Новик О. *Історія української літератури (давньої)*: навч. пос. К. : Центр учбової літератури, 2007. 224 с.
16. Пахаренко В. *Секрети мистецтва слова*. Київ : ВД «Освіта», 2023. 408 с.
17. Пелешенко Ю. В. *Українська література пізнього Середньовіччя (друга половина XIII – XV ст.)*: Джерела. Система жанрів. Духовні інтенції. К. : Стило, 2012. 423 с.
18. Слово багатоцінне. Хрестоматія української літератури, створеної різними мовами в епоху Ренесансу (друга половина XV – XVI століття) та в епоху Бароко (кінець XVI – XVIII століття) / Упорядники: В. Шевчук, В. Яременко: у 4 кн. К.: Аконт, 2006.
19. Шевчук В. Муза Роксоланська. Українська література XVI – XVIII століть: у 2-х кн. Кн. 1.: Ренесанс. Раннє бароко. К. : Либідь, 2004. 400 с.; Кн. 2.: Розвинене бароко. Пізнє бароко. К. : Либідь, 2005. 728 с.

Додаткові:

1. Бабич С. Творчість Мелетія Смотрицького в контексті раннього українського бароко. *Львівська медієвістика*. Львів : Свічадо, 2009. Вип. 2.
2. Білоус П. *Актуальні питання української літературної медієвістики*. Житомир: Рута, 2009.
3. Білоус П. В. Давня українська література в школі. Навчальні матеріали. Житомир: ЖДУ, 2007.
4. Білоус П. Давньоукраїнська література і фольклор: проблема художнього коду. Житомир, 2006.
5. Білоус П. Літописний час у киеворуській літературній традиції. *Науковий вісник Миколаївського університету. Філологічні науки*. Миколаїв, 2008. Вип. 17.
6. Відес В. Книга Історія цивілізації. Україна. Том 1. Від кіммерійців до Русі (X ст. до н. е. - IX ст.). К.: Фоліо, 586 с.
7. Вовк Ю. Давня історія України: Ілюстрована історія України в художньо-історичних образах. Хрестоматія. К.: Богдан. 152с.
8. Волинець В. О. Цифрове збереження української культурної спадщини під час війни. Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті,

науці, економіці та бізнесі: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конференції, м. Київ, 20-21 квітня 2022 р. Київ : ВЦ КНУКіМ, 2022. Ч.

2. С. 17–20.

9. Давня українська література Х–XVIII ст. Твори / Упоряд. О. Сліпушко. К. : Школа, 2005.
10. Давня українська література (Велесова книга; Галицько-волинський літопис; Повість минулих літ). К. : Центр учбової літератури, 2022. 450 с.
11. Давня українська література (X–XVIII т.). Практикум. / Демченко С.А., Сафонов Ю.М. К. : Знання, 2013. 231 с..
12. Зібрання козацьких літописів. Густинський літопис. Самійло Величко і Григорій Граб'янка. К.: Дніпро, 2008.
13. Іванченко Р. Державницька ідея Давньої Руси-України. К. : Смолоскип, 2007.
14. Кралюк П., Торконяк Р., Пасічник І. Острозька Біблія в контексті української та європейських культур. Острог: Університет «Острозька академія», 2006.
15. Новик О. *Історія української літератури (давньої)*. К., 2007
16. Піддубний С. *Історія прадавньої України*. К., 2023. 224 с.
17. Працьовитий В. Національно-культурна ідентичність української літератури. *Дивослово*. 2019. № 4. С.26-30.
18. Сліпушко О. Образ автора в «Повісті врем'яних літ». *Слово і Час*. 2008.

№ 4.

19. Шевчук Вал. Пізнаний і непізнаний Сфінкс; Григорій Сковорода сучасними очима. Розмисли. К. : Пульсари, 2008.

Наукові та навчально-методичні праці викладача курсу – Кириленко Н.І. :

1. Давня українська література: методичні рекомендації / за ред. Н. Кириленко. Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2024. 70 с.
<https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bcca6c10-07d2-4889-9be9-b03c1b5f57df/content>

Кириленко Н. Еволюційний характер народного гумору як національного коду українців. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство)* : збірник наукових праць / за ред. Оксани Філатової.

№ 1 (17), квітень 2016. С. 120-124.

1. Кириленко Н. Історико-національні модули в художньому просторі текстів Ліни Костенко: навчально-методичний посібник. Суми, 2015. 224 с.
2. Кириленко Н. Історія України у творах Ліни Костенко: навчальний посібник. Суми: Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2005. 130 с.
3. Кириленко Н. Психологізм українських ліричних пісень. *Філологічні науки*. Суми: СумДПУ, 2010.

4. Кириленко Н., Пятаченко С. Фольклор і література: художня рецепція етнокультурних кодів. Суми, 2019. 120 с.
5. Кириленко Н. Фольклор і давня література. *Філологічні науки*. Суми: Сум ДПУ, 2009. С.157-168.
6. Кириленко Н. Художній домисел як засіб усебічного розкриття образу Ярослава Мудрого в романі П. Загребельного «Диво». *Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Літературознавство*. Харків, 2014. Випуск 2 (78). Ч.2. С. 66–74.
7. Кириленко Н. Художньо-національний світ у романі Ліни Костенко «Маруся Чурай». Монографія. Суми: видавництво Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010.
8. Кобилко Н., Кириленко Н. Роль хронотопу дороги в художньому творі (на прикладі повісті «Ірій» В. Дрозда та роману «Дім на горі» В. Шевчука). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Літературознавство* / За ред. Проф. Ткачука М.П. Тернопіль: Тернопіль, 2015. Вип. 42.- С. 72 – 75.
9. Німенко Н., Кириленко Н. *Бароккові риси в українських літописах XVIII століття*. Суми : ФОП Цьома С.П, 2021. 110 с.
<https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/777de20c-50ab-4948-9b10-72cda6be46f4/content>
10. Фольклор: мовно-літературні особливості дискурсу: монографія / За ред. С. Пятаченка, Н. Кириленко та ін. Суми: Вид-во Сум ДПУ, 2012. 212 с.

Інтернет-джерела:

1. Білоус П.В., Білоус О.П. Українська література XI–XVIII ст. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/>
2. Білоус П.В. Давня українська література в школі URL: https://lib.oa.edu.ua/files/funds/works_oa/movoznavstvo/
3. Білоус П.В. Історія української літератури XI – XVIII ст.: Навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2009. 424 с. URL: <https://lib.oa.edu.ua/funds/lecturer-oa/linguistics/>
4. Білоус П. Давня українська література: засіб пізнання і виховання чи мистецтво слова URL: <https://dyvoslovo.com.ua/wp-content/uploads/2017/02/2-0217.pdf>
5. Білецький Олександр. Перекладна українська література URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=17>
6. Давня українська література URL: <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms/davnya-ukrayinska-literatura/>

7. Давня українська література (від часів Київської Русі до XVIII ст.) URL: <https://ukrlit.net/info/ask/104nu.html>
8. Ісіченко І. Творчість Григорія Сковороди URL: <http://www.bishop.kharkov.ua/kursi-lekcij/istoria-ukraienskoie-literaturi-hvii-xviii-st/12-tvorcist-grigoria-skovorodi>
9. Історія української літератури XI–XVIII ст. Українська драматургія XVII ст. URL: <https://history.vn.ua/pidruchniki/ukraine-history-literature-xi-xviii-age/18.php>
10. Література епохи Відродження URL: <https://sites.google.com/site/vsesvitnijliteraturnijproces/home/literatura-epohi-vidrozdenna>
11. Література пізнього середньовіччя URL: <http://litopys.org.ua/istkult2/ikult217.htm>
12. Навчальний курс «Історія української літератури X –XVIII ст. (давня література)» URL: <https://wiki.cuspu.edu.ua/index.php/>
13. Оригінальна література URL: <https://buklib.net/books/35901/>
14. Перекладна й оригінальна література Київської Русі / URL: <http://journ.sumdu.edu.ua/old/wp-content/uploads/2014/12/old.pdf>
15. Перекладна та позичена література / URL: <http://litopys.org.ua/chyzh/chy04.htm>
16. Полемічна література URL: https://edera.gitbook.io/ed-era-book-history/suspylno_polytychny_procesy_16_st/polemychna_lyteratura
17. Полемічна література кінця XVI – початку XVII ст. : причини появи, проблематика, видатні автори URL: <https://sites.google.com/site/dryzhuk911/home/26-polemicna-literatura-kinca-xvi-pocatku-xvii-st-pricini-poavi-problematika-vidatni-avtori>
18. Поняття про давню українську літературу / URL: <https://buklib.net/books/35896/>
19. Савченко І. Давня українська література. Навчальний посібник. К. : НПУ; Альфа М, 2006. 180 с. ISBN 966-7967-10-7. URL: <https://www.twirpx.com/file/529076/>
20. Усна народна творчість. Давня українська література URL: https://www.eduget.com/course/usna_narodna_tvorchist_davnya_ukrainska_literatura-1389/

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

технічні засоби навчання, друковані та інтернет-джерела інформації.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології), практичні методи навчання (практичні, графічні та дослідні роботи).

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Усне опитування, презентації, тести, консультації, доповіді
на конференціях, семінарах, іспит.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		2-й	2-й
Семестр			
3-й		3-й	
Лекції			
12 год.		2 год.	
Практичні, семінарські			
18 год.		4 год.	
Самостійна робота			
45 год.		69 год.	
Консультації:			
Загальна кількість годин – 75		Вид контролю: немає	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу – сформувати системні знання про український літературний процес першої половини XIX ст., творчість письменників в утвердженні національної самобутності українського письменства; теоретичне і практичне освоєння стильової специфіки, тематико- проблемного діапазону, жанрової специфіки, художніх особливостей творів українських письменників першої половини XIX ст.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є український літературний процес першої половини XIX ст. (жанрово-стильові тенденції доби, життя і творчість, індивідуальний стиль письменників, тематико-проблемний діапазон літературних творів) у контексті культурно-мистецьких здобутків.

Завдання курсу – *поглибити* теоретичні знання здобувачів про становлення й розвиток української літератури першої половини XIX ст., *сприяти* вдосконаленню практичних навичок і вмінь самостійно й об'єктивно оцінювати літературознавчі праці, художні твори та характеризувати літературний процес; *формувати* вміння виявляти й пояснювати національну своєрідність та загальнолюдську цінність української літератури; *дослідити* місце, роль і значення творів українських письменників у культурно- мистецькому просторі; *розрізняти* стильову специфіку творів українських письменників; *формувати* у здобувачів духовно-ціннісні орієнтири, читацьку компетентність, естетичний смак засобами художнього слова.

Регіональний аспект. У програмі навчальної дисципліни зацентована увага на краєзнавчому аспекті – вивченні життя, творчості, громадського і просвітницького чину письменників-земляків, з'ясуванні місця їхнього доробку в культурно-мистецькому просторі доби, дослідженні значення творчості письменників для розвитку української літератури.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної

інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей)

(«Положення про систему забезпечення академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка», що ухвалене рішенням вченої ради університету протокол № 12 від 18 червня 2020 року https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf).

Методи навчання

проблемно-пошукові, дослідницькі, проєктні, інтерактивні (вебінари, дистанційні освітні технології), самонавчання, практичні методи навчання (практичні та дослідні роботи).

Методики та технології навчання

теоретико-інформаційні (усний виклад, лекція, бесіда, розповідь, консультація, пояснення, обговорення, дискусія),

пошуково-творчі (мозкова атака, творчий діалог, інтерпретація текстів), самостійна робота (виконання завдань),

контрольно-оцінювальні (контрольна робота).

Передумови для вивчення дисципліни

Зв'язки з навчальними курсами професійного циклу: *українська література (давня), фольклор, вступ до літературознавства, літературне краєзнавство, українська література в контексті світової*, а також із дисципліною *історія та культура України* із циклу загальної підготовки.

3. Компетентності та програмні результати навчання

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність). ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність). ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

	ЗК 6. Здатність грамотно використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності; здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства зі збереженням національної культурної ідентичності. ЗК 7. Здатність до освіти протягом життя, що передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку. ЗК 8. Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки; дотримуватися принципів толерантності, етики вчителя, академічної доброчесності; здатність до саморефлексії та самовдосконалення, на основі чого формувати ціннісні орієнтації молоді; здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, формувати soft-skills здобувачів освіти.
Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів у створенні зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів. ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі в Новій українській школі. ПК 9. Проєктувальна компетентність як здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів. ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та

	ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби. ПК 14. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.
Програмні результати навчання	
Знання	ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях українського та зарубіжного мовознавства, літературознавства, психології, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПРЗ 2. Знати й розуміти основні лінії шкільного курсу української мови та літератури, англійської мови. ПРЗ 5. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; володіти формами, методами і засобами навчання української мови та літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти. ПРЗ 9. Знати й розуміти сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності. ПРЗ 10. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.
Уміння	ПРУ 1. Когнітивні та практичні уміння/навички знати, розуміти і демонструвати здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови в базовій школі в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПРУ 3. Когнітивні та практичні уміння/навички здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії; навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення. ПРУ 4. Когнітивні та практичні уміння/навички отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел. ПРУ 5. Когнітивні та практичні уміння/навички проєктувати

	різні типи уроків, у т.ч. інтегровані, застосовувати конкретну технологію навчання української мови і літератури, англійської мови, здійснювати розробку річного, тематичного, поурочного планів; проєктувати діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проєктування цілісного навчально-виховного процесу. ПРУ 9. Когнітивні та практичні уміння/навички пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою, порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями.
Комунікація	ПРК 2. Готовність консультивати колег з особливостей в організації освітнього процесу, актуальних питань методики навчання української мови і літератури, англійської мови, донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації з дотриманням професійної етики. ПРК 3. Здатність до ефективної комунікації в процесі навчання української мови і літератури, англійської мови, спілкування з професійних питань усно та письмово.
Автономія і відповідальність	ПРА 2. Спроможність керувати проєктами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі. ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Знання: студент на високому рівні самостійно й об'єктивно оцінює художні твори та характеризує літературний процес; знає особливості розвитку української літератури, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; володіє знаннями про специфіку взаємозв'язків творів українського письменства зі світовою літературою й культурою; знає творчі біографії письменників, художні тексти; фахово оперує літературознавчими поняттями. Вміння: студент на високому рівні володіє вмінням аналізувати й поціновувати художні тексти, обґрунтовувати власну оцінку і враховувати думку літературознавців; уміє порівнювати літературні факти, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності; визначає змістові та формальні компоненти художніх текстів; вміє

	генерувати ідеї, виявляти та розв'язувати проблеми літературознавчого спрямування; вміє працювати (аналізувати, систематизувати, узагальнювати) з першоджерелами, літературно- критичними працями та застосовувати матеріал на практиці; чітко й аргументовано висловлює свої думки. Дотримується принципів академічної доброчесності.
82-89	Знання: студент на високому рівні самостійно оцінює художні твори та характеризує літературний процес; знає особливості розвитку української літератури, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів (допускає незначні неточності); володіє знаннями про специфіку взаємозв'язків творів українського письменства зі світовою літературою й культурою; знає творчі біографії письменників, художні тексти; оперує літературознавчими поняттями. Вміння: студент на високому рівні володіє вмінням аналізувати й поцінювати художні тексти, обґрунтовувати власну позицію і враховувати думку літературознавців; уміє порівнювати літературні факти, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності; визначає змістові та формальні компоненти художніх текстів; вміє генерувати ідеї, в основному вміє виявляти та розв'язувати проблеми літературознавчого спрямування; вміє працювати (аналізувати, систематизувати, узагальнювати) з першоджерелами, літературно-критичними працями та застосовувати матеріал на практиці; чітко й аргументовано висловлює свої думки. Дотримується принципів академічної доброчесності.
74-81	Знання: студент на належному рівні самостійно оцінює художні твори та характеризує літературний процес; знає особливості розвитку української літератури, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів (допускає незначні неточності); у цілому володіє матеріалом про специфіку взаємозв'язків творів українського письменства зі світовою літературою й культурою; знає основні етапи творчої біографії письменників, художні тексти; оперує літературознавчими поняттями. Вміння: студент на достатньому рівні володіє вмінням аналізувати й поцінювати художні тексти, обґрунтовувати власну позицію і враховувати думку літературознавців; уміє порівнювати літературні факти, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності; визначає змістові та формальні компоненти художніх текстів; вміє генерувати ідеї, в основному вміє виявляти та розв'язувати проблеми літературознавчого спрямування; вміє працювати з першоджерелами, літературно-критичними працями та застосовувати матеріал на практиці; чітко й аргументовано висловлює свої думки. Дотримується принципів академічної доброчесності.
64-73	Знання: студент оцінює художні твори та характеризує літературний процес, апелюючи до літературно-критичних праць; у цілому знає особливості розвитку української літератури, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, хоча допускає помилки; у цілому володіє матеріалом про специфіку взаємозв'язків творів українського письменства зі світовою літературою й культурою (у відповідях зустрічаються неточності); знає основні етапи творчої біографії письменників, художні тексти; в основному знає основні літературознавчі поняття. Вміння: студент володіє вмінням аналізувати й поцінювати художні

	тексти, однак не завжди вміє обґрунтовувати власну позицію і враховувати думку літературознавців; вміє порівнювати літературні факти, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, інколи допускаючи негрубі помилки; визначає змістові та формальні компоненти художніх текстів; в основному вміє виявляти та розв'язувати проблеми літературознавчого спрямування, однак не завжди вміє генерувати ідеї; вміє працювати з першоджерелами, літературно-критичними працями, але не завжди правильно застосовує матеріал на практиці; чітко висловлює свої думки. В основному дотримується принципів академічної доброчесності.
60-63	Знання: студент не завжди об'єктивно оцінює художні твори та характеризує літературний процес, не апелює до літературно-критичних праць; у цілому знає особливості розвитку української літератури, проте не має системних знань про зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, допускає помилки; у цілому володіє матеріалом про специфіку взаємозв'язків творів українського письменства зі світовою літературою й культурою (у відповідях зустрічаються помилки / неточності); в цілому знає етапи творчої біографії письменників, художні тексти, основні літературознавчі поняття. Вміння: студент володіє вмінням аналізувати й поцінювати художні тексти, однак не вміє обґрунтовувати власну позицію і враховувати думку літературознавців; вміє порівнювати літературні факти, однак не вміє їх узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, допускає помилки; визначає змістові та формальні компоненти художніх текстів; самостійно не вміє виявляти та розв'язувати проблеми літературознавчого спрямування, не вміє генерувати ідеї; в основному вміє працювати з першоджерелами, літературно-критичними працями, але не вміє застосовує матеріал на практиці; не завжди чітко й аргументовано висловлює свої думки. В основному дотримується принципів академічної доброчесності.
35-59	Знання: студент не володіє знаннями, які б дозволяли йому оцінює художні твори та характеризувати літературний процес, не апелює до літературно-критичних праць; не знає особливостей розвитку української літератури, не має системних знань про зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, допускає помилки; не на достатньому рівні володіє матеріалом про специфіку взаємозв'язків творів українського письменства зі світовою літературою й культурою (у відповідях зустрічаються грубі помилки, неточності); побіжно володіє матеріалом про етапи творчої біографії письменників, художні тексти; не знає основних літературознавчих понять. Вміння: студент не володіє вмінням аналізувати й поцінювати художні тексти, не вміє обґрунтовувати власну позицію і враховувати думку літературознавців; не вміє порівнювати літературні факти, не вміє їх узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, допускає помилки; з помилками визначає змістові та формальні компоненти художніх текстів; самостійно не вміє виявляти та розв'язувати проблеми літературознавчого спрямування, не вміє генерувати ідеї; в основному вміє працювати з першоджерелами, літературно-критичними працями, але не вміє застосовує матеріал на практиці; не завжди чітко й аргументовано висловлює свої думки. Порушує принципи академічної доброчесності.

1-34	Знання: студент не володіє знаннями, які б дозволяли йому оцінює художні твори та характеризувати літературний процес, не апелює до літературно-критичних праць; не знає особливостей розвитку української літератури, не має системних знань про зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, допускає помилки; не володіє матеріалом про специфіку взаємозв'язків творів українського письменства зі світовою літературою й культурою; не володіє матеріалом про етапи творчої біографії письменників, художні тексти; не знає основних літературознавчих понять. Вміння: студент не володіє вмінням аналізувати й поцінювати художні тексти, не вміє обґрунтовувати власну позицію і враховувати думку літературознавців; не вміє порівнювати літературні факти, не вміє їх узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності; не визначає змістові та формальні компоненти художніх текстів; не вміє виявляти та розв'язувати проблеми літературознавчого спрямування, не вміє генерувати ідеї; не вміє працювати з першоджерелами, літературно-критичними працями; не вміє чітко й аргументовано висловити свої думки. Порушує принципи академічної доброчесності.
------	--

Розподіл балів

Розділ 1						Розділ 2								Усього	Загальна сума
Поточний контроль															
Т. 1.1	Т. 1.2	Т. 1.3	Т. 1.4	Т. 1.5	Т. 1.6	Т. 2.1	Т. 2.2	Т. 2.3	Т. 2.4	Т. 2.5	Т. 2.6	Т. 2.7	Т. 2.8.		
3	3		3		3	3		3	3		3		3	27	35
Самостійна робота														8	
1		1		1			1			2		2			

* Згідно з Положенням «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка. Новою редакцією» від 28.11.2022 року можливе зарахування результатів навчання. Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання, отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню (контрольній роботі тощо), які передбачені робочою програмою даної навчальної дисципліни. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно з переліком компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засоби діагностики результатів навчання проводяться відповідно до вимог Положення *«Порядок організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (від 25 травня 2020 року)»*.

Засобами діагностики та формами контролю є: поточний контроль (усне / письмове опитування, тестування, проекти, виконання творчих завдань, індивідуальна доповідь, участь у дискусіях та ін.), перевірка самостійної роботи.

6. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. НОВА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА: СТАНОВЛЕННЯ, ПОСТАТІ, САМОБУТНІСТЬ

Тема 1.1. Нова українська література: витоки, умови, становлення і формування як художньої свідомості українського народу. Творчість І. Котляревського.

Тема 1.2. Творчість першого класика української прози Григорія Квітки-Основ'яненка.

Тема 1.3. Петро Гулак-Артемівський – поет-романтик.

Тема 1.4. Художній світ українського романтизму 20-40-х рр. XIX ст.

Тема 1.5. Творчість найяскравіших представників українського романтизму 20-40-х рр. XIX ст. Гурток «Руська трійця».

Тема 1.6. Творчість П. Куліша.

РОЗДІЛ 2. ТВОРЧІСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ОЦЕСІ ПР

Тема 2.1. Постать Тараса Шевченка в історії української культури та літератури.

Тема 2.2. Ранній період життя і творчості Т. Шевченка.

Тема 2.3. Твори Т. Шевченка про історичне минуле України.

Тема 2.4. Лірика періоду «Трьох літ».

Тема 2.5. Сатиричні твори Т. Шевченка.

Тема 2.6. Твори Т. Шевченка періоду заслання.

Тема 2.7. Проза Т. Шевченка, її органічний зв'язок із поетичною спадщиною. **Тема 2.8.** Лірика Т. Шевченка останніх років, її мотиви й образи, революційний пафос.

7. Інформаційний зміст

навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. НОВА УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА: СТАНОВЛЕННЯ, ПОСТАТІ, САМОБУТНІСТЬ

Тема 1.1. Нова українська література: витоки, умови становлення.

Творчість Івана Котляревського. Погляди на театр. «Енеїда» – перший твір нової української літератури. Жанр, історична основа поеми, художня концепція героїчного в «Енеїді». Майстерність Івана Котляревського. «Енеїда» як художня енциклопедія української старожитності. Іван Котляревський – засновник української нової драматургії. «Наталка Полтавка»: історія написання, новаторство п'єси. Академічна доброчесність у процесі опанування курсу.

Тема 1. 2. Творчість Григорія Квітки-Основ'яненка. Риси просвітницького реалізму у прозі письменника. «Сватання на Гончарівці». Бурлескні традиції в малих епічних формах письменника. Повість

«Конотопська відьма». Реалістично-сентиментальна українська проза. Повість «Маруся»: психологізм, синтез просвітницького дидактизму, етнографічного реалізму та сентименталізму. Повісті Григорія Квітки-Основ'яненка «Сердешна Оксана», «Щира любов», «Козир-дівка».

Тема 1. 3. Поет-романтик Петро Гулак-Артемівський. «Пан та Собака» – зразок української класичної байки; творче опрацювання традиції жанру (Езоп,

Лафонтен, Флоріан та ін.). Експерименти в байці, самобутність байок. Жанрове багатство творчості Євгена Гребінки (проза, поезія, публіцистика). Художні особливості байок Євгена Гребінки. Ліричні поезії. Тематико-проблемний діапазон прози

письменника. «Чайковський», «Кулик» у контексті літературного процесу першої половини XIX ст.

Тема 1. 4. Український літературний романтизм 20-40-х рр. XIX ст. у постатях. Романтизм і проблеми національної самобутності літератури. Участь письменників-романтиків у вивченні вітчизняної історії, збиранні,

дослідженні та популяризації фольклору, української культури. Український романс (тематика, проблематика, образи, стильові особливості). Жанрово-стильова специфіка творів поетів-романтиків. Самобутність доробку Київської школи романтиків. Жанрово-стильові вектори романтизму у творчості Тараса Шевченка, Миколи Костомарова, Пантелеймона Куліша та ін. Літературна творчість Левка Боровиковського – поета-романтика кінця 20-х – початку 30-х рр. XIX ст.

Тема 1. 5. Творчість «Руської трійці». Культурно-історичне значення

Львівського гуртка. Історія видання, архітектоніка та змістове наповнення

альманаху «Русалка Дністровая». Романтична скерованість альманаху.

Творчість Маркіяна Шашкевича – очільника «Руської трійці». Мотиви лірики,

образи Маркіяна Шашкевича. Медитативно-елегійна настроєвість творів Івана

Вагилевича. Історична поема «Мадей», романтична балада

«Жулин і Кулина». Вектори чину Івана Вагилевича – поета, історика, етнографа, фольклориста, громадського діяча.

Тема 1. 6. Творчість П. Куліша. Світоглядні позиції П. Куліша. Літературна, наукова, видавнича, культурна діяльність. «Чорна рада» – перший соціально-історичний роман в українській літературі, «найліпша історична повість в нашій літературі» (І. Франко). Історична основа роману, його джерела (козацькі літописи, історичні праці, фольклорні твори); ідейна суперечність роману, показ незгод між старшиною і козацькою голотою, проповідь класового миру в межах української нації; персонажі – представники різних суспільних прошарків того часу (історично правдивий образ Брюховецького); ідеалізація і романтизація образів Сомка, Шрама, Кирила Тура, Череваня, Петра та Лесі). Зображення побуту старожитньої України в ідилії «Орися». Поетичний образ дівчини. Романтичний характер твору. Роль пейзажів. Мова твору. Тематика збірки «Досвітки» (1862) П. Куліша. Своєрідність композиції зб.

«Дзвін» – «однієї з вершин української літератури» (М. Зеров). Мотиви, образи полемічної та інтимної частин. Значення творчості П. Куліша для розвитку української літератури.

РОЗДІЛ 2. ТВОРЧІСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ПРОЦЕСІ

Тема 2.1. Постать Тараса Шевченка в історії української літератури. Багатоаспектність творчої діяльності Тараса Шевченка, його місце в літературному житті, в культурно-мистецькому просторі доби, в розвитку суспільнополітичної, філософської та естетичної думки. Самобутність художнього мислення письменника. Стильова специфіка творів. Періодизація творчості. Минуле, сучасне і майбутнє шевченкознавства.

Тема 2.2. Ранній період життя і творчості Тараса Шевченка.

Літературномистецьке середовище і його роль у становленні світоглядних переконань, мистецьких пріоритетів письменника. Відгуки критики про перші видання творів Тараса Шевченка. Лірика раннього періоду, її мотиви, жанри, образи, органічний зв'язок із усною народною творчістю. Новаторство Тараса Шевченка.

Тема 2.3. Історичне минуле України у доробку Т. Шевченка. Романтичний вектор зображення історії України: боротьба козацтва проти турецько-татарських поневолювачів («Іван Підкова», «Гамалія»), возвеличення героїки народного повстання проти польсько-шляхетського гніту («Тарасова ніч»). Поема «Гайдамаки». Історичні джерела та літературний генезис. Традиції і новаторство в змалюванні гайдамаків (уславлення визвольного руху народу, поетизація героїв).

Тема 2.4. Лірика періоду «Трьох літ». Новаторство образу ліричного героя – борця проти соціального і національного гноблення, речника нового суспільного ладу. Громадянський пафос поезій Тараса Шевченка «Три літа»,

«Чигрине, Чигрине», «Чого мені тяжко», «Минають дні, минають ночі», циклу «Давидові псалми», «Заповіт». Художня довершеність ліричних творів, стильова специфіка, особливості архітектоніки, художні образи.

Тема 2.5. Сатиричний доробок Тараса Шевченка. Поема «Сон» – сатира

політичного спрямування на самодержавно-кріпосницький лад. Ідея, тема, проблематика, ключові та другорядні образи твору. Поема «Кавказ»: жанрова специфіка, ідейно-тематичне багатство твору; художня модель синтезу сатири, героїки та елегійності. Сучасне інтерпретація послання «І мертвим, і живим...». Філософська скерованість твору. Поема «Єретик»: особливості художнього змалювання протесту проти соціального і релігійного гніту. Поеми Тараса Шевченка «Сова», «Наймичка», «Відьма», їх ідейно-тематичне спрямування, образи, композиційні та стильові особливості. Місце соціально-побутових поем Тараса Шевченка в українському літературному процесі.

Тема 2.6. Творчість Тараса Шевченка періоду заслання. Літературна і малярська творчість Тараса Шевченка періоду заслання. Мотиви лірики.

Тема митця й мистецтва, призначення митця («А нумо знову

віршувати», «Неначе степом чумаки», «Лічу в неволі дні і ночі», «Ну що б, здавалося, слова»). Поезія з автобіографічною основою («І виріс я на чужині», «А.О. Козачковському», «І золотої й дорогої», «Ми вкупочці колись росли», «Мені тринадцятий минало», «Якби ви знали, паничі»). Проблематика, образи, стильові особливості. Специфіка опрацювання фольклору в особисто-інтимній поезії Тараса Шевченка.

Тема 2.7. Художня самобутність прози Тараса Шевченка. Зв'язок поезії і прози Тараса Шевченка (теми, проблеми, образи). Ідейно-тематичне багатство, жанрова самобутність, автобіографізм прози. Проза Тараса Шевченка в контексті українського літературного процесу XIX ст.

Тема 2.8. Творчість Тараса Шевченка 1857-1861 років. Історико-філософська поема «Неофіти»: образи, проблематика, заклики до знищення самодержавства. Функції антично-християнських алегорій. «Юродивий». Революційний пафос лірики останніх років. Тарас Шевченко про майбутнє вільне життя у поезіях «Сон» («На панщині пшеницю жала»), «Я не нездужаю». Образ поета у творах «Доля», «Муза», «Слава». Еволюція образу жінки в поемах Тараса Шевченка. Образ Тараса Шевченка в художній літературі, музиці, образотворчому мистецтві, скульптурі. «Журнал» Тараса Шевченка: структура, зміст. Тарас Шевченко і Сумщина.

8. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	Лекції	Практичні зан./конс.	Самостійна робота, ІНДЗ	Усього	Лекції	Практичні зан./конс.	Самостійна робота, ІНДЗ
РОЗДІЛ 1. НОВА УКРАЇНЬСКА ЛІТЕРАТУРА: СТАНОВЛЕННЯ, ПОСТАТІ, САМОБУТНІСТЬ								
Тема 1.1. Нова українська література: витоки, умови, становлення і формування художньої свідомості українського народу. Літературна діяльність Івана Котляревського.	12	2	2	8	1	1		
Тема 1. 2. Творчість першого класика української прози Григорія Квітки-Основ'яненка.	4	2	2		2		2	
Тема 1.3. Петро Гулак-Артемовський – поет-романтик.	7			7	6			6
Тема 1.4. Художній світ українського романтизму 20-40-х рр. XIX ст.	4	2	2		7			7
Тема 1.5. Львівський гурток творчої молоді «Руська трійця» та його культурно-історичне значення.	7			7	7			7
Тема 1.6. Творчість П. Куліша.	2		2		7			7
РОЗДІЛ 2. ТВОРЧІСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В УКРАЇНСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ПРОЦЕСІ								
Тема 2.1. Постать Тараса Шевченка в історії української культури та літератури.	4	2	2		1	1		
Тема 2.2 . Ранній період життя і творчості Т. Шевченка.	7			7	7			7
Тема 2.3. Твори Т. Шевченка про історичне минуле України.	4	2	2		2		2	
Тема 2.4. Лірика Т. Шевченка періоду «Трьох літ».	2		2		7			7

Тема 2.5. Твори Т. Шевченка періоду заслання.	8			8	7			7
Тема 2.6. Твори Т. Шевченка періоду заслання.	2		2		7			7
Тема 2.7. Проза Т. Шевченка, її органічний зв'язок із поетичною спадщиною.	8			8	7			7
Тема 2.8. Лірика Т. Шевченка останніх років, її мотиви й образи, революційний пафос.	4	2	2		7			7
Усього годин	75	12	18	45	75	2	4	69

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Денна форма
1	«Енеїда» Івана Котляревського: нова естетична концепція дійсності й людини, нова філософія буття українського народу	2
2	Жанрове різноманіття творчої спадщини першого класика української художньої прози Г. Квітки-Основ'яненка	2
3	Романтизм в українській поезії першої половини ХІХ століття, його риси та відповідність менталітету українця. Літературна діяльність Левка Боровиковського як першого поета-романтика. Художні особливості балад та байок	2
4	Творчість П. Куліша. Роман «Чорна рада»	2
5	Тарас Шевченко. «Кобзар» 1840 року, його оцінка критиками. Основні мотиви ранньої поезії.	2
6	Історичні поеми Тараса Шевченка. Романтична інтерпретація історичного минулого в поемі «Гайдамаки». Жанрові особливості. Мовно-стильові риси. Романтизація національної героїчної епіки («Іван Підкова», «Гамалія»)	2
7	Громадянські мотиви у творчості Тараса Шевченка періоду «трьох літ».	2
8	Творчість Т. Шевченка періоду заслання. Незламність поета-революціонера, його оточення, літературна та малярська творчість.	2
9	Останні роки життя й поетичної творчості Т. Шевченка.	2
	Разом	18

Рекомендовані джерела інформації

Основні

Діброва В. Свіжим оком: Шевченко для сучасного читача. Київ: Білка, 2021. 176 с.

Забужко О. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу. Київ : ВД «Комора», 2017. 300 с.

Івакін Ю. О. Поезія Шевченка періоду заслання / упоряд. Є. Лебідь-Гребенюк. 2-ге вид. Київ : Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2020. 224 с.

Історія української літератури XIX століття: У 2 кн. Кн. 1: підручник / за ред. акад. М.Г. Жулинського. Київ: Либідь, 2005. 656 с.

Карпінчук Г. Михайло Новицький – шевченкознавець. Київ: Наукова думка, 2018. 240 с.

Росовецький С. Шевченко. Сучасна біографія. Київ : Дух і літера, 2021. 472 с.

Рудницький Л. Трьома мовами до трьох культур (літературознавчі і культурологічні праці) / упор., автор приміток С. І. Хороб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020. 444 с.

Свідчо-наглядкові справи Тараса Шевченка. Корпус документів (1847- 1859). Метаграфовані тексти: у 2-х т., 3-х кн. / упор. Г. Боряк, Л. Демченко, В. Шандря; відп. ред. В. Смилій. Т. 1. Київ: Арій, 2018. 880 с.

Сиваченко М. Текстологічні сюжети української літературної класики / упор. Г. Бурлаки і Б. Цимбала; передм. Г. Бурлаки. Київ: Наук. думка, 2021. 614 с.

Смілянська В. З поля шевченкознавства: збірник наукових праць. Київ: ФОП Масляков, 2019. 400 с.

Тарас Шевченко. Текст і контекст. Садок вишневий коло хати / упоряд.: В. І. Пахаренко. Черкаси: Видавець Ольга Вовчок, 2020. 240 с.

Федорук О. Роман Куліша «Чорна рада»: історія тексту. Київ: Критика, 2019.

Харчук Р. Літературна функція «Молитви Єремії пророка»: творча заготовка чи епіграф до рукописної збірки Тараса Шевченка «Три літа»? *Слово і Час*. 2022. № 3 (723). С. 3-15. URL: <https://doi.org/10.33608/0236-1477.2022.03.03-15>

Харчук Р. Шевченко, його читачі й нечитачі у XIX столітті. Київ: НАН України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2021. 267 с.

Художній світ Тараса Шевченка і сучасність: збірник наукових праць. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2019. 496 с.

Додаткові

1. Борзенко О. Контексти київського романтизму: «український німець» Микола Гулак. *Слово і Час*. 2022. № 3 (723). С. 16-27. URL: <https://doi.org/10.33608/0236-1477.2022.03.16-27>
- Боронь О. Сучасні версії Шевченкового псевдобатьківства. *Слово і Час*. 2022. № 3 (723). С. 88-99. URL: <https://doi.org/10.33608/0236-1477.2022.03.88-99>
- Боронь О. Ані титли... Нові студії над Шевченковою біографією і творчістю [збірка статей]: бібл., показ. [Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці; Інститут джерелознавства НТШ-А; Український науковий інститут Гарвардського університету; Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України; Інститут Критики]. Київ: Критика, 2024. 392 с.
- Ушкалов Л. Моя Шевченківська енциклопедія. Із досвіду самопізнання. Київ : Дух і літера, 2019. 560 с.
- Швець А. Жінка з хистом Аріадни : Життєвий світ Наталії Кобринської в генераційному світоглядному та творчому вимірах: монографія. Львів, 2018. 752 с.
- Шевченківська енциклопедія: Теорія літератури. Мова / ред. колегія: М. Г. Жулинський (голова), М. П. Бондар, О. В. Боронь [та ін.]. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 1108 с.
- Яцюк В. Тарас Шевченко і світ фотографії. Альбом-монографія / ред. Олесь Федорук. Київ: Критика, 2019. 232 с.

Інформаційні ресурси

- Історія української літератури XIX ст. : у 3 кн. Кн. 1 / за ре. М. Яценка. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Yatsenko_MT/Istoriia_ukrainskoi_literatury_X_IX_stolittia_Kn1/
- Історія української літератури XIX століття: у 3-х кн. Кн. 2 / за ред. М. Яценка. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Yatsenko_MT/Istoriia_ukrainskoi_literatury_X_IX_stolittia_Kn2/
- Ковалець Л. Історія української літератури першої половини XIX століття. URL: <http://surl.li/mnuffr>
- Кравченко В., Єременко О. Історія української літератури першої половини XIX століття. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/300842/mod_resource/content/1/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA-2.pdf

Кузьма О. Історія української літератури першої половини XIX століття. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/72316>

Чикур Л. Історія української літератури першої половини XIX століття. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/416b0ceb-41aa-44b7-a255-029f45b06645/content>

Яблонська О. Історія української літератури першої половини XIX ст. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/385/1/Yablonsky_history.pdf

Праці Горболіс Л. М. із курсу:

Горболіс Л. М. Портрети з ракурсом бачення. *Філологічні трактати*. 2019. Т. 11, № 1. С. 108-110.

Горболіс Л. М. Інтермедіальне прочитання української класики. *Advanced trends of the modern development of philology in European countries: Collective monograph*. Riga: Izdevnieciba «Baltija Publrsing», 2019. Р. 42-60.

Горболіс Л. «Із секретів поетичної творчості» І. Франка як теоретико-методологічна основа інтермедіальних студій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Вип. 42. Т. 2. Одеса: МГУ, 2019. С. 124-126. Index Copernicus URL:

http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v42/part_2/34.pdf

Горболіс Л. Інтермедіальність української літератури: тенденції розвитку, етапи становлення, національна своєрідність. *Trends in the development of philological education in the era of digitalization: European and national contexts : Scientific monograph*. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2023. Р. 131-159.

Українська література першої половини XIX століття: методичні рекомендації для здобувачів спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / укл. Л.М. Горболіс. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2024. 36 с. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/14461>

Горболіс Л. Григорій Квітка-Основ'яненко – письменник та історик українського театру. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*. 2023. № 3. С. 49-53. URL:

<https://journals.spu.sumy.ua/index.php/philology/article/view/301/280>

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Конспекти лекцій.

Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Плани практичних занять.

Праці авторки програми.

Мультимедійна техніка для презентацій.

